

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Petra Příhody a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **H. s. r. o.**, proti žalovanému: **Krajský úřad - Jihočeský kraj**, Krajský živnostenský úřad, se sídlem České Budějovice, U Zimního stadionu 1952/2, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 3. 2004, č. j 10 Ca 198/2003 - 44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovanému se **n e p ř i z n á v á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalovaný jako stěžovatel domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 3. 2004, č. j. 10 Ca 198/2003 - 44, jímž bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 18. 9. 2003, č. j. OKZU/272-VI/2003/Maš a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Tímto rozhodnutím bylo zamítnuto jako opožděné odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Jindřichův Hradec, Obecního živnostenského úřadu (dále též živnostenský úřad I. stupně) ze dne 27. 5. 2003, č. j. ŽIV/03/SŘ o zrušení živnostenských oprávnění pro neplnění povinností vůči státu na úseku sociálního zabezpečení. Krajský soud vycházel ze skutečnosti, že v průběhu správního řízení jednatel společnosti Ing. H. požádal o doručování na svou adresu, neboť v sídle firmy druhý společník F. V. poštu nepřebírá a je proti němu vedeno jednak řízení o jeho vyloučení ze společnosti, jednak trestní řízení pro zpronevěření finančních prostředků společnosti, což bylo správnímu orgánu doloženo. Pokud za této situace správní orgán prvního stupně doručoval rozhodnutí na adresu společnosti a k doručení mělo dojít fikcí, jde o doručení neúčinné, neboť nebyl důvod k postupu podle

§ 70 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), a mělo být postupováno podle zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

Proti tomu stěžovatel v kasační stížnosti zejména namítá, že rozhodnutí živnostenského úřadu I. stupně bylo řádně a v souladu s ust. § 70 odst. 2 živnostenského úřadu doručeno a zamítnutí odvolání pro opožděnost tak bylo důvodné. Doručováno bylo na adresu sídla společnosti a soud se dostatečně nevypořádal se speciální právní úpravou doručování obsaženou v živnostenském zákoně, jeho argumentace o neúčinnosti doručení je obecná a nemá oporu v právním předpise. Závěr o tom, že náhradního doručení nelze užít tam, kde je možné doručit přímo, neodpovídá živnostenskému zákonu, který přímé a náhradní doručení nerozlišuje. Požadavky jednotlivých jednatelů společnosti nelze upřednostňovat před zákonem, není povinností úřadu zabývat se spory uvnitř společnosti a zpochybňovat postavení dalšího jednatele. Žalobce sídlo nezměnil a stejně tak Ing. L. H. i F. V. jsou jednatelem společnosti, navíc F. V. bydlí na adrese sídla společnosti. Namítá proto kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen s. ř. s.) a navrhuje zrušení napadeného rozsudku a vrácení k dalšímu řízení.

Žalobce v písemném vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že rozsudek považuje za odpovídající zákonu, neboť jiné posouzení by odporovalo čl. 37 odst. 2, 3 Listiny základních práv a svobod. Navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Namítán je kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, konkrétně pak v nesprávném posouzení doručení správního rozhodnutí a následně včasnosti podaného odvolání.

K tomu ze správního spisu vyplynulo, že živnostenský úřad prvního stupně měl k dispozici výpis z obchodního rejstříku ze dne 3. 2. 1999, v němž je uvedeno, že jednatelem společnosti s ručením omezeným H. jsou Ing. L. H. (adresa J. H., S. V. 587/III) a F. V. (adresa K.Ř., M. 235), sídlem společnosti je K.Ř., ul. M. 235 a že za společnost jsou oprávněni jednat jednatelé, každý samostatně. Oznámení o zahájení řízení ze dne 10. 4. 2003 živnostenský úřad I. stupně zaslal na adresu sídla společnosti, zásilka byla vrácena poštou jako nevyžádaná. Ve vyjádření podaném Ing. H. (v němž uvedl, že se o řízení dověděl v souvislosti s jiným řízením) tento požádal o doručování písemností k jeho rukám, neboť druhý jednatel bydlící na adrese, která je sídlem společnosti, poštu nepřebírá a i jinak jedná proti zájmům společnosti, což vedlo k podání návrhu na jeho vyloučení z této společnosti a k trestnímu řízení. Rozhodnutím Městského úřadu Jindřichův Hradec, Obecního živnostenského úřadu ze dne 27. 5. 2003, č. j. ŽIV/03/SŘ byla podle § 58 odst. 3 živnostenského zákona zrušena čtyři živnostenská oprávnění společnosti z důvodů neplnění závazků vůči státu. Přímo v odůvodnění tohoto rozhodnutí je konstatována žádost jednatele společnosti o zasílání korespondence k jeho rukám z důvodů sporu s druhým jednatelem se závěrem, že doručování písemností musí probíhat v souladu s ust. § 70 živnostenského zákona na adresu sídla a že živnostenskému úřadu nepřísluší hodnotit vztahy či zasahovat do sporů mezi společníky. Rozhodnutí bylo zasláno na adresu společnosti, zásilka byla vrácena poštou s poznámkou „nevyzvednuto v odběrní lhůtě“, právní moc byla vyznačena dnem 18. 6. 2003. Poté bylo rozhodnutí s vyznačením nabytí právní moci zasláno Ing. L. H. - doručeno 7. 7. 2003. V odvolání ze dne 8. 7. 2003 podaném jednatelem společnosti Ing. H. jsou namítány nedostatky

v zahájení řízení v souvislosti s opakovaným vyrozuměním živnostenského úřadu (nejméně dne 29. 1. a 14. 5. 2003) o nepřebírání pošty v sídle společnosti druhým jednatelem a z toho plynoucí nerespektování účastnických práv. Věcnými důvody bylo odvolání doplněno dne 25. 8. 2003. V odvolacím řízení bylo nařízeno ústní jednání, při kterém se uvedený jednatel společnosti vyjádřil k věci a současně poukázal na svou žádost o doručování písemností na jeho adresu, na jejímž základě mu ovšem byla zaslána na vědomí jen kopie rozhodnutí. Žalovaný rozhodnutím ze dne 18. 9. 2003 zamítl odvolání podle § 60 správního řádu jako opožděné s odůvodněním, že rozhodnutí bylo doručováno na adresu společnosti, nebyl podán ani návrh na změnu sídla, které je totožné s bydlištěm bývalého jednatele F. V., k doručení došlo ve smyslu § 70 odst. 2 živnostenského zákona a odvolání bylo podáno po uplynutí odvolací lhůty. Odvolací rozhodnutí bylo společnosti zasláno na adresu ing. H. Žaloba stála na tvrzení neúčinnosti doručení správního rozhodnutí I. stupně. Soud mimo správní spis opatřil výpisy z obchodního rejstříku ze dne 26. 11. 2003 a ze dne 23. 3. 2004 obsahující shodné údaje jako výpis obsažený ve správním spise, sdělení téhož soudu zn. 13 Cm 596/2002 o vydání rozsudku o vyloučení F. V. ze společnosti H. (ze dne 22. 5. 2003, právní moc 12. 8. 2003), sdělení téhož soudu o neskončeném řízení o návrhu na výmaz F. V. jako společníka a jednatele společnosti s tím, že návrh na změnu sídla společnosti podán nebyl, a sdělení Okresního soudu v Pelhřimově o dosud neskončeném trestním řízení proti F. V.

Při úvaze o správnosti posouzení právní otázky soudem Nejvyšší správní soud vycházel z ust. § 70 odst. 2 živnostenského zákona, podle něhož se podnikateli písemnosti doručují na adresu naposledy uvedenou podnikatelem živnostenskému úřadu jako adresa sídla nebo místa podnikání. Podle odst. 5) téhož ustanovení nebyl-li na adrese právnické osoby zastižen nikdo, kdo by byl oprávněn písemnost převzít, uloží se písemnost u živnostenského úřadu, v jehož obvodu je místo doručení, nebo na poště a adresát se vhodným způsobem vyzve, aby si písemnost vyzvedl. Za den doručení se považuje třetí den od uložení, i když se adresát o uložení nedozvěděl.

Doručení tedy není přímo vázáno k sídlu právnické osoby uvedenému v obchodním rejstříku, ale k adrese uvedené naposledy podnikatelem jako adresa sídla nebo místa podnikání. Jistě by mezi tímto poskytnutým údajem a údajem zapsaným v obchodním rejstříku měl být soulad, nelze však vyloučit, že právnická osoba má sídlo, na které je doručování objektivně, třeba dočasně, vyloučeno. Jestliže je taková okolnost správnímu orgánu známa, pak doručování na formálně existující adresu sídla společnosti není v souladu se základní zásadou správního řízení uvedenou v § 3 odst. 2 správního řádu, podle níž jsou správní orgány povinny postupovat v řízení v úzké součinnosti s občany a organizacemi a dát jim vždy příležitost, aby mohli svá práva a zájmy účinně hájit, zejména se vyjádřit k podkladu rozhodnutí, a uplatnit své návrhy. Smyslem doručování ve správním řízení je řádné seznámení účastníka s doručovanou písemností a umožnění uplatnění procesních práv v řízení včetně obrany proti rozhodnutí. Živnostenskému úřadu I. stupně jednatel společnosti, proti které bylo vedeno správní řízení sdělil, že na adrese sídla je vyloučeno řádné doručování písemností a tento jednatel byl osobou, která za společnost v řízení jednala a podle výpisu z obchodního rejstříku také byla oprávněna za společnost samostatně jednat. Jistě nebylo věcí správního orgánu zabývat se spory mezi společníky, také se do řízení nijak nepromítly; nebylo tu jiného protichůdného úkonu či sdělení ze strany druhého oprávněného jednatele. Za situace, kdy jednatel společnosti, jednající a oprávněný jednat za účastníka řízení, sdělil, že na adresu sídla společnosti nelze řádně doručovat písemnosti (a správnímu orgánu to ze zkušenosti s doručením na tuto adresu bylo zřejmé), nelze akceptovat postup správního orgánu, který se na tuto adresu rozhodl doručit rozhodnutí fikcí. Vzhledem k tomu, že živnostenský zákon nemá podrobnější úpravu doručování, a obdobnou situaci neřeší, je třeba krajskému

soudu přisvědčit v tom, že na základě § 71 odst. 1 přicházel v úvahu postup podle správního řádu. Ust. § 25 věty druhé správního řádu předpokládá u právnických osob doručení písemností určených do vlastních rukou (mezi které rozhodnutí podle § 24 odst. 1 patří) tomu, kdo je oprávněn za ni jednat. Takovými osobami byli v době vydání a doručování prvostupňového rozhodnutí oba jeho jednatelé. Bylo by tedy možno říci, že toto ustanovení nebylo porušeno, neboť živnostenský úřad I. stupně doručoval na adresu, která kromě zapsaného sídla společnosti byla i adresou druhého z jednatelů. Vzhledem k tomu, že v řízení bylo známo a doloženo, že tento jednatel poštu pro společnost nepřebírá (a tomu odpovídal i výsledek snahy o doručení některých písemností), bylo známo, že je vedeno řízení o jeho vyloučení ze společnosti (byť rozsudek nebyl v době doručování správního rozhodnutí ještě v právní moci) je třeba doručování takovému společníku (který ani za společnost v řízení nejednal a nežádal o doručení na svou adresu), považovat za úkon rozporný s citovanou základní zásadou řízení. Užil-li krajský soud při hodnocení dané situace termínů „přímé“ a „náhradní“ doručení, lze sice stěžovateli přisvědčit, že je živnostenský zákon nezná, ovšem z jejich použití nelze ničeho ve prospěch kasační stížnosti vytěžit. Krajský soud jimi neoperuje jako termíny zákonnými, ale jen v rámci hodnocení forem doručení. Řádné doručení písemností určených do vlastních rukou je součástí správního řízení, jsou s ním spojeny určité procesní a často i hmotněprávní důsledky. Fikce doručení (tzv. náhradní doručení) nemůže nastat doručením na adresu, o níž je správnímu orgánu známo, že by na ní nebylo možno řádně doručit a při žádosti o doručení na jinou adresu. Pokud tedy účastník řízení osobou za něj oprávněně jednajícím požádal o doručení na jinou adresu a správní orgán to nerespektoval a doručoval na adresu, kde bylo řádné doručení vyloučeno, k doručení nedošlo, rozhodnutí nenabylo právní moci a podané odvolání nemohlo být odvoláním opožděným. Takové doručení s tím, že jednajícím osobě je kopie rozhodnutí dána na vědomí po vyznačení právní moci znemožňuje řádnou zákonnou obranu proti rozhodnutí. Právní otázka zákonnosti zamítnutí odvolání jako opožděného byla krajským soudem posouzena v souladu se zákonem.

Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že není dán tvrzený kasační důvod pro zrušení napadeného rozsudku, a proto kasační stížnost stěžovatele jako nedůvodnou podle ustanovení § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 (§ 120) s. ř. s., když stěžovatel ve věci úspěšný nebyl a úspěšnému žalobci náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. 11. 2004

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu